

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24 00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41
TELEFON DYŻURNY: 21-34-34

BD/5/1/87

SKUTKI APELU KOŚCIOŁA O WSTRZEMIĘŻLIWOŚĆ W PICIU ALKOHOLU

Komunikat z badań

Warszawa styczeń 1987 r.

Jednym z tematów badania przeprowadzonego w październiku 1986 r.¹ był apel Kościoła, by w sierpniu zachować wstrzeźliwość w picu alkoholu. Badanie zrealizowano w trzy miesiące po ogłoszeniu apelu, stąd prezentowane dane raczej odzwierciedlają subiektywne przekonania respondentów co do skuteczności apelu, niż mogą świadczyć o jego faktycznych skutkach. Odpowiadamy więc tu na pytanie: kto i jak postrzegał skutki apelu Kościoła? Zakładamy, iż postrzeganie skutków apelu zależy głównie od stosunku do wiary i praktyk religijnych, deklarowanej częstotliwości picia alkoholu oraz poinformowania o apelu.

Spośród ankietowanych 92,8% osób opowiedziało się jako wierzący, 7,2% jako niewierzący. Biorąc pod uwagę deklaracje co do regularności praktyk religijnych, 49,6% respondentów można określić jako praktykujących regularnie /zgodnie z obowiązującą normą Kościoła przynajmniej raz w tygodniu uczestniczą w nabożeństwie/, 22,2% jako praktykujących nieregularnie /przynajmniej raz w miesiącu chodzą do kościoła/, 17,7% jako praktykujących sporadycznie /kilka razy w roku/ oraz 9,4% jako niepraktykujących /wcale nie chodzą do kościoła/.

Ze względu na deklarowaną częstotliwość picia wódki podzieliśmy respondentów na trzy grupy: pijących często /kilka razy w tygodniu, kilka razy w miesiącu/ - 18,7%; pijących sporadycznie /kilka razy w roku/ - 55% oraz nie pijących wcale - 26,1%.

O apelu Kościoła słyszało 82,1% badanych, pozostali /17,9%/ stwierdzili, że nic nie wiedzą na ten temat. Spośród respondentów, którzy słyszeli o apelu Kościoła, najbardziej byli poinformowani o nim praktykujący regularnie /93,6%/, ale nawet w grupie osób niepraktykujących prawie połowa /48,9%/ była zorientowana, że sierpień jest miesiącem wstrzeźliwości alkoholowej. Wśród wierzących poinformowanych było 84,3% osób, a wśród niewierzących - 51,9%. W przypadku grup wyróżnionych ze względu na częstotliwość spożycia alkoholu stopień poinformowania o apelu Kościoła był jednakowy.

¹ Badanie pod hasłem "Co o tym myślisz /8?/" przeprowadzono na ogólnopolskiej próbie dorosłej ludności /N=1473/.

Skąd badani czerpali informacje o apelu Kościoła?

Dla 67,1% badanych źródłem informacji o apelu był przede wszystkim Kościół, 14,6% dowiedziało się od członków rodziny lub znajomych, 7,9% - za pośrednictwem środków masowego przekazu, a 6,3% - z plakatów i ogłoszeń /inne źródła, brak danych - 4,1%/. Podczas nabożeństw oraz z ogłoszeń i plakatów dowiedziały się o apelu głównie osoby praktykujące regularnie i nieregularnie. Środki masowego przekazu oraz rodzina bądź znajomi byli głównymi źródłami informacji dla osób, które do kościoła chodzą sporadycznie lub w ogóle nie chodzą.

Czy apel Kościoła był skuteczny?

W opinii części respondentów - tak. Na podstawie obserwacji 35,7% badanych stwierdziło, że w ich najbliższym otoczeniu spożycie alkoholu w sierpniu było mniejsze niż w innych miesiącach. W miejscu swego zamieszkania zjawisko to postrzegało 27,5 respondentów. Różnicy w picciu alkoholu w tym okresie nie zauważyła natomiast prawie połowa ankietowanych /tab.1/.

Kto i jak postrzega skutki apelu Kościoła?

Znajomość apelu Kościoła w znacznym stopniu wpływa na postrzeganie przez respondentów sierpniowej konsumpcji alkoholu. Spośród osób, które słyszały o wezwaniu Kościoła, 40,3% zauważyło zmniejszenie spożycia alkoholu w swoim środowisku, podczas gdy w grupie badanych, którzy nic nie wiedzieli na ten temat, tylko 14,9%. Podobna, choć w mniejszym stopniu, tendencja wystąpiła, gdy badani oceniali sierpniową konsumpcję alkoholu w miejscu swego zamieszkania /tab.2/.

Pozytywne skutki apelu Kościoła postrzegają najczęściej osoby regularnie praktykujące. W tej grupie 47,6% badanych uznało, że ich znajomi mniej pili w sierpniu, a 46,6% - że zmalało spożycie alkoholu w miejscu zamieszkania. Natomiast wśród osób niepraktykujących tylko 15,1% zauważyło mniejszą konsumpcję alkoholu w tym okresie w swoim najbliższym środowisku /tab.3/.

W mniejszym stopniu niż przedstawione wyżej zmienne różnicuje opinie badanych deklarowana przez nich częstotliwość picia

wódki. Spośród osób często spożywających alkohol 30,5% było zdania, że ich znajomi mniej pili w sierpniu, natomiast w grupie deklarujących abstynencję alkoholową 44,8% postrzegało zmniejszenie picia w swoim najbliższym otoczeniu /tab.4/.

Przytóżone dane wskazują na pewne tendencje w opiniach respondentów o skutkach wezwania Kościoła do zachowania w sierpniu wstrzeźliwości w picu alkoholu. Postrzeganiu pozytywnych skutków apelu sprzyja szczególnie regularne uczestnictwo w nabożeństwach. Spadek spożycia alkoholu badani częściej obserwują wśród swoich znajomych niż w miejscu zamieszkania. Osoby poinformowane o apelu w porównaniu z deklarującymi nieznaną sprawę prawie trzy razy częściej stwierdzały ograniczenie picia w najbliższym środowisku i dwa razy częściej w miejscu zamieszkania.

Tabela 1. Ocena konsumpcji alkoholu w sierpniu w porównaniu z okresem wcześniejszym

w procentach

Ocena spożycia alkoholu	Oceniający spożycie alkoholu	
	wśród swoich znajomych	w miejscu swego zamieszkania
Znacznie mniejsze	15,1	10,8
Raczej mniejsze	20,6	16,7
Takie samo	43,7	45,1
Większe	3,9	3,8
Trudno powiedzieć	16,6	23,3
	35,7	27,5

Tabela 2. Ocena konsumpcji alkoholu w sierpniu w porównaniu z okresem minionym a wiedza na temat apelu Kościoła

Ocena spożycia alkoholu	w procentach			
	Poinformowani o apelu, oceniający spożycie alkoholu		Niepoinformowani o apelu, oceniający spożycie alkoholu	
	wśród swoich znajomych	w miejscu swego zamieszkania	wśród swoich znajomych	w miejscu swego zamieszkania
Znacznie mniejsze	18,0	12,5	2,3	3,4
Raczej mniejsze	22,3	18,5	12,6	8,8
Takie samo	41,2	43,5	55,7	52,9
Większe	3,8	3,8	4,2	3,8
Trudno powiedzieć	14,8	21,7	25,2	31,0
	} 40,3		} 14,9	
	} 31,0		} 12,2	

Tabela 3. Częstotliwość praktyk religijnych a ocena konsumpcji alkoholu w sierpniu w porównaniu z okresem minionym

Częstotliwość praktyk religijnych	w procentach							
	Spożycie alkoholu w sierpniu							
	wśród znanych				w miejscu zamieszkania			
	mniej-sze	takie-samo	więk-sze	trud-no po-wie-dzieć	mniej-sze	takie-samo	więk-sze	trud-no po-wie-dzieć
Przynajmniej raz w:								
- tygodniu	47,6	34,6	3,4	14,4	46,6	48,8	4,6	10,0
- miesiącu	30,6	48,9	3,7	16,8	32,7	61,9	5,4	0,0
Kilka razy w roku	20,3	54,8	4,6	20,3	19,6	75,8	4,6	0,0
Wcale	15,1	56,1	5,8	23,0	18,3	74,6	7,1	0,0

Tabela 4. Częstotliwość picia wódki a ocena konsumpcji
alkoholu w sierpniu w porównaniu z okresem
minionym

w procentach

Częstotliwość picia wódki	Spożycie alkoholu wśród znajomych			
	mniejsze	takie samo	większe	trudno po- wiedzieć
Kilka razy w:				
- tygodniu, miesiącu	30,5	51,8	6,3	11,4
- roku	33,3	45,5	3,7	17,6
Wcale	44,8	34,6	2,4	18,3